
Ersättning till smittbärare

En vägledning är i första hand ett stöd för Försäkringskassans medarbetare vid ärendehandläggning och utbildning. Den innehåller en samlad information om vad som gäller på det aktuella området, uppdelat på tillämpnings- och metodstödsavsnitt.

En vägledning kan innehålla beskrivningar av

- författningsbestämmelser
- allmänna råd
- förarbeten
- rättspraxis
- JO:s beslut

En vägledning kan även innehålla beskrivningar av hur man ska handlägga ärenden på det aktuella området och vilka metoder som då ska användas.

Vägledningarna uppdateras fortlöpande. Ändringar arbetas in i den elektroniska versionen. Den elektroniska versionen hittar du på [http://www.forsakringskassan.se/Om Försäkringskassan/Dina rättigheter och skyldigheter/Vägledningar och rättsliga ställningstaganden – Vägledningar](http://www.forsakringskassan.se/Om_Forsakringskassan/Dina_rattigheter_och_skyldigheter/Vagledningar_och_rattsliga_stallningstaganden_-_Vagledningar).

Du som arbetar på Försäkringskassan hittar dem också på Försäkringskassans intranät.

Upplysningar: Försäkringskassan
Rättsavdelningen

Innehåll

Förkortningar	5
Sammanfattning.....	6
Läsanvisningar	7
1 Inledning	8
1.1 Bakgrund.....	8
1.2 Smittsamma sjukdomar	8
1.2.1 Allmänfarliga sjukdomar.....	8
1.2.2 Samhällsfarliga sjukdomar.....	9
1.2.3 Även andra sjukdomar vid livsmedelshantering	9
1.3 Beslut enligt smittskyddslagen (SmL).....	9
1.4 Beslut om avstängning enligt livsmedelslagen (LML).....	9
2 Allmänna bestämmelser	10
2.1 Vem är smittbärare?	10
2.2 Ersättningsformer.....	10
3 Ansökan.....	11
3.1 Ansökan	11
3.1.1 Anspråksperiod och ansökan	11
3.1.2 Även för retroaktiv tid	11
3.2 Beslut och intyg enligt SmL eller LML.....	11
4 Rätten till smittbärappening.....	13
4.1 Försäkringstillhörighet.....	13
4.1.1 Försäkringstillhörighet för smittbärappening	13
4.2 Måste avstå från förvärvsarbete på grund av beslut enligt SmL eller LML	14
4.2.1 Måste avstå från förvärvsarbete även för arbetslös	14
4.2.2 Ingripanden som inte ger rätt till smittbärappening	14
4.3 Upphörande och nedsättning av smittbärappening.....	15
4.4 Förmånstiden	15
4.5 Rehabiliteringsåtgärder.....	16
4.6 Förmånsnivåer och förvärvsarbete	16
4.6.1 Förvärvsarbete vid partiell sjukersättning och arbete enligt de särskilda reglerna om steglös avräkning.....	16
4.6.2 Tid som likställs med förvärvsarbete	17
4.7 Nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom.....	17
5 Beräkning av smittbärappening.....	19
5.1 Grundläggande bestämmelser för beräkning av smittbärappening	19
5.2 Beräkningsunderlag allmänna bestämmelser	19
5.2.1 Beräkningsunderlag vid sjuklön	19
5.2.2 Beräkningsunderlag för familjehemsförälder	20
5.3 Smittbärappening till anställda.....	20
5.3.1 Jourtid	20
5.4 Smittbärappening till helt eller delvis arbetslös	20
5.5 Deltagare i arbetsmarknadspolitiska program med aktivitetsstöd	21
5.6 Studerande med studiestöd.....	21
5.7 Inte sjukpenningförsäkrad.....	21

6	Samordning m.m.	23
6.1	Samordning med andra förmåner.....	23
6.1.1	<i>Samordning av smittbärappenning med samtidig lön</i>	23
6.2	Retroaktiv utbetalning för samma tid som en annan förmån har betalats ut	24
6.2.1	<i>Om smittbärappenning betalas ut för del av dag</i>	24
6.3	Arbetstagare som omfattas av lagen om offentlig anställning	25
7	Resekostnadsersättning	26
7.1	Rätt till resekostnadsersättning för smittbärare	26
7.2	Vad är skälig resekostnadsersättning?.....	27
	Källförteckning	28
	Allmänfarliga och samhällsfarliga sjukdomar	30

Förkortningar

EUF	Fördraget om den Europeiska unionens funktionssätt
FL	Förvaltningslag (2017:900)
Förordning 883/2004	Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen
Förordning 987/2009	Europaparlamentets och rådets förordning (EG) 987/2009 av den 16 september 2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen
Förordning 1408/71	Rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen.
Förordning 574/72	Rådets förordning (EEG) nr 574/72 av den 21 mars 1972 om tillämpning av förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen.
Förordning 852/2004	Europaparlamentets och rådets förordning (EG) 852/2004 av den 29 april 2004 om livsmedelshygien.
FKFS	Försäkringskassans författningssamling
LES	Lagen om ersättning till smittbärare
LML	Livsmedelslagen (2006:804)
Prop.	Proposition
SFB	Socialförsäkringsbalken
SGI	Sjukpenninggrundande inkomst
SjLL	Lagen (1991:1047) om sjuklön
SmL	Smittskyddslagen (2004:168)

Sammanfattning

Denna vägledning är avsedd att vara ett stöd i det dagliga arbetet hos Försäkringskassan. Den ska bidra till att 46 kap. SFB tillämpas på ett riktigt sätt.

I vägledningen beskrivs bland annat grundprinciperna för rätten till ersättning för smittbärare, vilka bestämmelser som gäller för smittbärrpenning och resekostnadsersättning. De krav som ställs på ansökan och beslutsunderlag samt övriga bestämmelser som reglerar beräkningen av ersättningen m.m. finns också beskrivet.

Rätten till smittbärrpenning motsvarar i flera avseenden rätten till sjukpenning enligt 27 och 28 kap. SFB. Smittbärare omfattas även delvis av bestämmelserna om rehabilitering som finns i 30 kap. SFB. Hänvisningar har då gjorts till bestämmelserna i dessa kapitel. För ytterligare information om bestämmelserna enligt dessa kapitel i SFB, hänvisas till vägledning (2015:1) *Sjukpenning, rehabilitering och rehabiliteringsersättning*.

För ytterligare information om

- utredningsskyldighet och dokumentation, se vägledning (2004:7) *Förvaltningsrätt i praktiken*
- återkrav och eftergift, se vägledning (2005:3) *Återkrav*
- utbetalning, se vägledning (2005:1) *Utbetalning av förmåner, bidrag och ersättningar*
- SGI och SGI-skydd, se vägledning (2004:5) *Sjukpenninggrundande inkomst – och årsarbetstid*.

Läsanvisningar

Denna vägledning ska vara ett stöd för Försäkringskassans medarbetare i handläggningen och vid utbildning.

Vägledningen redovisar och förklarar lagar och andra bestämmelser. Den redogör för de delar av lagens förarbeten som är särskilt viktiga för att förstå hur lagen ska tillämpas. Den redogör också för rättspraxis och för Försäkringskassans rättsliga ställningstaganden.

Vägledningen innehåller också en beskrivning av hur man ska handlägga ärenden och vilka metoder som då ska användas för att åstadkomma både effektivitet och kvalitet i handläggningen. Rubriken till sådana kapitel eller avsnitt inleds med ordet Metodstöd.

Hänvisningar

I vägledningen finns hänvisningar till lagar, förordningar och föreskrifter. De är som regel citerade i en ruta som texten före eller efter rutan hänvisar till. Det finns också hänvisningar till allmänna råd, Försäkringskassans rättsliga ställningstaganden, interna styrdokument, förarbeten, rättsfall, JO-beslut och andra vägledningar. Dessa hänvisningar finns antingen i löpande text eller inom parentes i direkt anslutning till den mening eller det stycke den avser.

Sist i vägledningen finns en källförteckning som redovisar de lagar, förordningar, domar med mera som nämns i vägledningen.

Exempel

Vägledningen innehåller också exempel. De är komplement till beskrivningarna och åskådliggör framför allt hur en ersättning ska beräknas.

Historikbilaga

Denna vägledning har reviderats. I historikbilagan finns en kortfattad beskrivning av de sakliga ändringar som gjorts i respektive version av vägledningen. Genom att läsa historikinformationen får du en överblick över de viktigaste nyheterna i den här versionen.

Att hitta rätt i vägledningen

I vägledningen finns en innehållsförteckning. Den är placerad först och ger en översiktssbild av vägledningens kapitel och avsnitt. Med hjälp av fliken "Bokmärken" i vänsterkanten kan du navigera mellan avsnitten. Det finns också en sökfunktion för att hitta enstaka ord och begrepp.

1 Inledning

I detta kapitel beskrivs förutsättningarna för att ingå i målgruppen för att få smittbärrersättning.

1.1 Bakgrund

Det har länge funnits möjlighet att betala ut ersättning till personer som går miste om inkomst till följd av ingripande i hälso- och sjukvårdens intresse. Redan 1919, vid epidemilagens tillkomst, infördes regler om att det allmänna skulle svara för kostnader för läkarundersökning och sjukhusvård i specifika situationer.

I samband med 1947 års lag om allmän sjukförsäkring föreslogs att den som avstängdes från sitt arbete därför att han eller hon misstänktes föra smitta också skulle få ersättning från sjukförsäkringen. Det dröjde dock ända till 1956 innan lagen om ersättning till smittbärare infördes efter en paratyfusepidemi. Den 1 juli 1989 ersattes denna av en ny lag med samma namn (LES). LES ersattes den 1 januari 2011 av nuvarande bestämmelser i 46 kap. SFB.

De huvudsakliga bestämmelserna om åtgärder för att förhindra spridning av smittsamma sjukdomar finns i SmL och smittskyddsförordningen. Nuvarande lydelse av SmL (2004:168) och smittskyddsförordningen (2004:255) trädde ikraft den 1 juli 2004.

Det finns också bestämmelser om åtgärder enligt livsmedelslagen som gäller personer som lider av eller är bärare av en sjukdom som kan överföras via livsmedel (2006:804). Personer som arbetar med livsmedelshandling kan därför omfattas av bestämmelserna enligt 46 kap.

1.2 Smittsamma sjukdomar

Samhällets smittskydd syftar till att tillgodose befolkningens behov av skydd mot spridning av smittsamma sjukdomar (1 kap. 1 § SmL). Syftet med smittskyddslagen är alltså att *skydda befolkningen mot smittsamma sjukdomar*.

Med smittsamma sjukdomar menas alla sjukdomar som kan överföras till eller mellan människor och som kan innebära ett "inte ringa hot mot människors hälsa" (1 kap. 3 § första stycket SmL).

1.2.1 Allmänfarliga sjukdomar

Med allmänfarliga sjukdomar menas smittsamma sjukdomar som kan vara livshotande, innebära långvarig sjukdom eller svårt lidande eller medföra andra allvarliga konsekvenser och där det finns möjlighet att förebygga smittspridning genom åtgärder som riktas till den smittade (1 kap. 3 § andra stycket SmL).

De allmänfarliga sjukdomarna anges i bilaga 1 till lagen (1 kap. 3 § femte stycket SmL).

Vissa allmänfarliga sjukdomar är även samhällsfarliga sjukdomar.

1.2.2 Samhällsfarliga sjukdomar

Med samhällsfarliga sjukdomar menas allmänfarliga sjukdomar som kan få en spridning i samhället som innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och som kräver extraordinära smittskyddsåtgärder (1 kap. 3 § tredje stycket SmL).

De samhällsfarliga sjukdomarna anges i bilaga 2 till lagen (1 kap. 3 § femte stycket SmL).

1.2.3 Även andra sjukdomar vid livsmedelshantering

Det är fler sjukdomar som kan påverka livsmedelshanteringens än de sjukdomar som räknas upp inom smittskyddslagen. Det kan till exempel röra sig om infekterade sår, hudinfektioner eller smittsamma magsjukdomar.

1.3 Beslut enligt smittskyddslagen (SmL)

Den behandlande läkaren skall besluta om individuellt utformade förhållningsregler i syfte att hindra smittspridning för den som bär på eller misstänks bära på en allmänfarlig sjukdom. T.ex. om inskränkningar som gäller arbete (4 kap. 2 § SmL). Om patienten begär det skall smittskyddsläkaren pröva beslutet om förhållningsregler enligt 2 §. Smittskyddsläkaren får efter en sådan begäran eller på eget initiativ ändra förhållningsreglerna på det sätt han eller hon finner mest ändamålsenligt (4 kap. 3 § SmL).

1.4 Beslut om avstängning enligt livsmedelslagen (LML)

Beslut om avstängning från arbete med livsmedel fattas enligt LML eller med stöd av en föreskrift utfärdad av en behörig myndighet.

2 Allmänna bestämmelser

Smittbärarersättning kan lämnas till en smittbärare i samband med åtgärder för smittskydd eller skydd för livsmedel (46 kap. 2 § SFB).

46 kap. 2 § SFB

Smittbärarersättning kan lämnas till en smittbärare i samband med åtgärder för smittskydd eller skydd för livsmedel.

2.1 Vem är smittbärare?

Det finns bestämmelser om vem som är smittbärare (46 kap. 3 § SFB).

46 kap. 3 § SFB

Med smittbärare avses i detta kapitel

1. den som har eller kan antas ha en smittsam sjukdom utan att ha förlorat sin arbetsförmåga till följd av sjukdomen,
2. den som för eller kan antas föra smitta utan att vara sjuk i en smittsam sjukdom, och
3. den som i annat fall har eller kan antas ha varit utsatt för smitta av en samhällsfarlig sjukdom som avses i smittskyddslagen (2004:168) utan att vara sjuk i en sådan sjukdom.

2.2 Ersättningsformer

Ersättning till smittbärare lämnas i form av smittbärarpenning och resekostnadsersättning (46 kap. 4 § SFB).

46 kap. 4 § SFB

Smittbärarersättning lämnas i form av smittbärarpenning och resekostnadsersättning.

3 Ansökan

I detta kapitel beskrivs reglerna för ansökan om smittbärrpenning och resekostnadsersättning till smittbärare.

3.1 Ansökan

Den som vill begära en förmån ska ansöka om den skriftligen. En ansökan om en förmån ska innehålla de uppgifter som behövs i ärendet och ska vara egenhändigt undertecknad. Uppgifter om faktiska förhållanden ska lämnas på heder och samvete. (110 kap. 4 § SFB)

Det finns en blankett för ansökan om smittbärrpenning, men det finns inget krav på att ansökan måste göras med blanketten.

3.1.1 Anspråksperiod och ansökan

Ett ärende påbörjas genom att den försäkrade ansöker om ersättning för en viss period (anspråksperiod). Ärendet avslutas när ett slutligt beslut har fattats för den aktuella anspråksperioden, oavsett om den försäkrades ansökan beviljas, avslås, avvisas eller avskrivs. Varje anspråksperiod är ett eget juridiskt ärende och kan höra samman med ett eller flera läkarintyg. En försäkrad som lämnar in läkarintyg i en följd efter att Försäkringskassan har fattat beslut för en anspråksperiod måste därför ansöka på nytt.

En period med smittbärrpenning kan därmed inte likställas med ett ärende, utan antalet ärenden inom en period med smittbärrpenning är lika med antalet anspråksperioder som Försäkringskassan har fattat beslut om.

För att den försäkrade inte ska behöva göra en ny ansökan för varje anspråksperiod kan han eller hon ange att samtliga läkarintyg som lämnas i en följd efter den första anspråksperioden ska ses som en ansökan om smittbärrpenning.

Läs mer om stöd för handläggning och utredning av anspråk i metodstödet i vägledning (2015:1) *Sjukpenning, rehabilitering och rehabiliteringsersättning*.

3.1.2 Även för retroaktiv tid

En person kan ha rätt till smittbärrpenning även för tid innan ansökan har kommit in till Försäkringskassan. Detta anges inte uttryckligen i SFB, men följer av att det saknas bestämmelser i SFB om att rätten till retroaktiv ersättning är begränsad.

3.2 Beslut och intyg enligt SmL eller LML

Vad smittbäraren ska bifoga till sin ansökan om smittbärrersättning framgår av 110 kap. 24 § första stycket SFB.

110 kap. 24 § första stycket SFB

Till en ansökan om smittbärrpenning som grundas på beslut som avses i 46 kap. 5 § första stycket 1 ska det fogas en kopia av beslutet eller ett intyg med uppgift om beslutets innehåll.

Det innebär att den sökande ska bifoga

- en kopia av ett beslut enligt SmL eller LML
- ett intyg med uppgift om beslutets innehåll.

Vad smittbäraren ska bifoga till sin ansökan om smittbärrpenning som grundas på läkarundersökning eller hälsokontroll eller vid en ansökan om resekostnadsersättning framgår av 110 kap. 24 § andra stycket SFB.

110 kap. 24 § andra stycket SFB

Till en ansökan om smittbärrpenning som grundas på sådant förhållande som anges i 46 kap. 5 § första stycket 2 eller en ansökan om resekostnadsersättning enligt 46 kap. 20 § ska det fogas ett intyg om den företagna åtgärden.

Det innebär att den sökande ska bifoga

- ett intyg om genomgången läkarundersökning eller hälsokontroll som syftar till att klarlägga om den sökande är smittad av en allmänfarlig sjukdom eller inte får hantera livsmedel enligt LML.

Även när ansökan gäller resekostnadsersättning ska den sökande bifoga ett intyg som visar att han eller hon har genomgått en läkarundersökning eller hälsokontroll. Resekostnaden ska styrkas med till exempel en bussbiljett. Om det är sannolikt att personen har rest med allmänna kommunikationer så räcker det med en bussbiljett eller om handläggaren har vetskap om vad resan kostar. Men om smittbäraren har åkt taxi så krävs det ett taxikvitto.

Det finns inget uttryckligt krav att smittbäraren ska visa läkarintyg men den som ansöker om ersättningen måste på något sätt visa att han eller hon har rätt till ersättningen och under vilken period. Om det framgår att en läkare har fattat beslut om att smittbäraren måste avstå från förvärsarbete så räcker det med en kopia av beslutet. Om inte beslutet eller andra handlingar i ärendet innehåller information om de medicinska orsakerna till att den sökande måste avstå från förvärsarbete ska Försäkringskassan utreda detta.

Beslutet eller intyget måste innehålla tillräckliga uppgifter för att vi ska kunna göra prövning av om personen har rätt till smittpenningbärrpenning enligt 46 kap. 5 §. Det måste innehålla hänvisning till vilken lag eller vilken föreskrift som beslutet är fattat utifrån.

4 Rätten till smittbärarpenning

I detta kapitel beskrivs reglerna för bedömningen av rätten till smittbärarpenning och vad som gäller beträffande försäkringstillhörighet för förmånen.

4.1 Försäkringstillhörighet

För att ha rätt till en förmån krävs att personen är försäkrad i Sverige. I vägledning (2017:1) *Övergripande bestämmelser i SFB, unionsrätten och internationella avtal* finns övergripande information om försäkringstillhörighet. Där kan du bland annat läsa om

- vad arbetsbaserade, bosättningsbaserade förmåner och övriga förmåner är, och hur man avgör om man är försäkrad för sådana förmåner
- vad som gäller vid gränsöverskridande situationer, det vill säga när två eller fler länder är involverade
- vad det innebär att förmånerna ingår i sakområdet för Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004.

Smittbärarersättning ingår i sakområdet för Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004.

4.1.1 Försäkringstillhörighet för smittbärarersättning

Smittbärarersättning är vare sig arbetsbaserad eller bosättningsbaserad förmån utan en så kallad övrig förmån som avses i 4 kap. 2 § tredje punkten SFB.

4 kap. 2 § SFB

Socialförsäkringen är indelad i tre försäkringsgrenar. Dessa avser

1. förmåner som grundas på bosättning i Sverige (bosättningsbaserade förmåner),
2. förmåner som grundas på arbete i Sverige (arbetsbaserade förmåner), och
3. förmåner som grundas på andra omständigheter än bosättning eller arbete i Sverige (övriga förmåner).

Försäkrad för smittbärarersättning är den som är smittbärare enligt 46 kap. 3 § SFB. Det betyder att det inte krävs att personen vare sig bor eller arbetar i Sverige, även om sådana personer givetvis också är försäkrade om de uppfyller villkoren i 46 kap. 3 § SFB. Läs mer om villkoren i avsnitt 2.1.

7 kap. 10 § SFB

Försäkrad för smittbärarersättning enligt 46 kap. i samband med åtgärder för smittskydd eller skydd för livsmedel är en sådan smittbärare som avses i 3 § samma kapitel.

I avsnitt 5.7 kan du läsa hur man beräknar smittbärappenning till den som inte är försäkrad för sjukpenning i Sverige.

4.2 Måste avstå från förvärvsarbete på grund av beslut enligt SmL eller LML

En smittbärare har rätt till smittbärappenning om han eller hon måste avstå från förvärvsarbete på grund av skäl som regleras i 46 kap. 5 § första stycket SFB.

46 kap. 5 § första stycket SFB

En smittbärare har rätt till smittbärappenning om han eller hon måste avstå från förvärvsarbete på grund av

1. beslut enligt smittskyddslagen (2004:168) eller livsmedelslagen (2006:804) eller föreskrifter som har meddelats med stöd av sistnämnda lag, eller
2. läkarundersökning eller hälsokontroll som smittbäraren genomgår utan föregående beslut enligt 1 och som syftar till att klarlägga om han eller hon är smittad av en allmänfarlig sjukdom eller har en sjukdom, en smitta, ett sår eller en annan skada, som kan göra livsmedel som han eller hon hanterar otjänligt som människoföda.

Måste avstå från förvärvsarbete innebär att smittbäraren eller den som misstänks vara smittbärare är avstängd från arbete och därför inte får arbeta.

4.2.1 Måste avstå från förvärvsarbete även för arbetslös

För en arbetslös smittbärare innebär kravet att avstå från förvärvsarbete att han eller hon är tvungen att avstå från alla typer av arbeten på arbetsmarknaden för att få smittbärappenning. Om smittbäraren får arbeta inom vissa yrkesområden så har han eller hon inte rätt till smittbärappenning.

4.2.2 Ingripanden som inte ger rätt till smittbärappenning

I de tre situationerna nedan kan inte smittbärappenning betalas ut. Det följer av 46 kap. 5 § andra stycket SFB, som lyder

46 kap. 5 § andra stycket SFB

Första stycket gäller inte när det är fråga om

1. hälsokontroll vid inresa enligt 3 kap. 8 § smittskyddslagen, eller
2. beslut som avser avspärrning enligt 3 kap. 10 § smittskyddslagen.

Det innebär att rätt till smittbärappenning saknas

1. Om det finns skäl att misstänka att någon som anländer till Sverige är smittad av en samhällsfarlig sjukdom och en smittskyddsläkare beslutar att denne och andra personer som anländer med samma transportmedel ska genomgå hälsokontroll på platsen för inresan (3 kap. 8 § första stycket SmL).

2. Om det i ett visst område brutit ut en samhällsfarlig sjukdom och Folkhälsomyndigheten beslutar att personer som anländer till Sverige från detta område samt andra personer som anländer med samma transportmedel ska genomgå hälsokontroll på platsen för inresan (3 kap. 8 § andra stycket SmL).
3. Om en samhällsfarlig sjukdom har eller misstänks ha fått spridning inom ett avgränsat område utan att smittkällan eller smittspridningen är fullständigt klarlagd och Folkhälsomyndigheten beslutar att ett visst område ska vara avspärrat. Ett beslut om avspärrning innebär förbud för den som vistas i området att lämna det och förbud för den som befinner sig utanför området att besöka det. (3 kap. 10 § första stycket SmL)

4.3 Upphörande och nedsättning av smittbärrpenning

I 46 kap. 6 § SFB regleras följande.

46 kap. 6 § SFB

Smittbärrpenning får dras in eller sättas ned om smittbärraren

1. inte följer förhållningsregler som har beslutats med stöd av smittskyddslagen (2004:168) eller överträder förbud enligt 3 kap. 9 § den lagen, eller
2. inte följer särskilda villkor i samband med ett beslut enligt livsmedelslagen (2006:804) eller föreskrifter som har meddelats med stöd av den lagen.

Även bestämmelserna om upphörande och nedsättning av ersättning i 107 kap. 6 § och 110 kap. 52–54 och 56 §§ SFB ska tillämpas för smittbärrpenning.

4.4 Förmånstiden

Förmånstiden regleras i 46 kap. 7 § SFB.

46 kap. 7 § SFB

Smittbärrpenning lämnas från och med första dagen i ersättningsperioden och därefter så länge den försäkrade uppfyller förutsättningarna för rätt till smittbärrpenning.

Det finns begränsningar i förmånstiden på samma sätt som för sjukpenning. Det regleras i 46 kap. 8 § SFB.

46 kap. 8 § SFB

Bestämmelserna om sjukpenning i samband med pension, sjukersättning eller aktivitetsersättning i 27 kap. 34 § och sjukpenning i samband med 70-årsdagen i 27 kap. 37 § tillämpas även i fråga om smittbärrpenning.

Läs mer i vägledningen (2004:5) och i vägledningen (2015:1).

4.5 Rehabiliteringsåtgärder

Även den som får smittbärrpenning omfattas av bestämmelserna om Försäkringskassans rehabiliteringsansvar. Det regleras i 46 kap. 9 § SFB.

46 kap. 9 § SFB

För en försäkrad som får smittbärrpenning ska bestämmelserna i 30 kap. 8–14 §§ om Försäkringskassans åtgärder för rehabilitering tillämpas.

Det innebär bl.a. att Försäkringskassan ska i samråd med smittbärraren klarlägga hans eller hennes behov av rehabilitering och samverka med de aktörer som kan vidta åtgärder för att smittbärraren inte ska behöva fortsätta att avstå från förvärvsarbete. Läs mer om rehabiliteringsåtgärder i vägledningen (2015:1).

4.6 Förmånsnivåer och förvärvsarbete

Smittbärrpenning kan beviljas i olika omfattning beroende på hur stor del av sin arbetstid som smittbärraren måste avstå ifrån. Det regleras i 46 kap. 11 § SFB. Där anges följande:

46 kap. 11 § SFB

Smittbärrpenning lämnas enligt följande förmånsnivåer:

1. Hel smittbärrpenning lämnas när den försäkrade helt måste avstå från förvärvsarbete.
2. Tre fjärdedels smittbärrpenning lämnas när den försäkrade arbetar högst en fjärdedel av den tid han eller hon annars skulle ha arbetat.
3. Halv smittbärrpenning lämnas när den försäkrade arbetar högst hälften av den tid han eller hon annars skulle ha arbetat.
4. En fjärdedels smittbärrpenning lämnas när den försäkrade arbetar högst tre fjärdedelar av den tid han eller hon annars skulle ha arbetat.

4.6.1 Förvärvsarbete vid partiell sjukersättning och arbete enligt de särskilda reglerna om steglös avräkning

För den som beviljats sjukersättning utan tidsbegränsning enligt bestämmelserna som gällde före den 1 juli 2008 finns det särskilda regler som ger möjlighet att arbeta utan att rätten till sjukersättning prövas på nytt. Sjukersättningen minskas då med hänsyn till arbetsinkomsterna enligt ett beräkningssätt som kallas steglös avräkning.

Hur bedömningen av förmånsnivån ska göras om den försäkrade ansöker om smittbärrpenning när han eller hon arbetar med stöd av de särskilda reglerna finns i 46 kap. 12 § SFB.

46 kap. 12 § SFB

Vid tillämpning av 11 § ska som förvärvsarbete inte betraktas sådant förvärvsarbete som utförs under tid då den försäkrade förvärvsarbetar med stöd av 37 kap. 3 §.

Om det inte går att avgöra under vilken tid den försäkrade avstår från förvärvsarbete ska frånvaron i första hand anses som frånvaro från sådant förvärvsarbete som avses i 37 kap. 3 §.

Det innebär att förvärvsarbete som utförs med stöd av bestämmelserna för steglös avräkning inte ska ingå när man avgör förmånsnivå.

4.6.2 Tid som likställs med förvärvsarbete

Bestämmelsen om arbetstidsberäknad ersättning innebär att den försäkrade inte har rätt till smittbärrpenning för lediga dagar. Men det finns undantag och dessa regleras i 46 kap. 13 § SFB.

46 kap. 13 § SFB

Med tid för förvärvsarbete likställs följande:

1. Ledighet för semester, dock inte om den försäkrade under ledigheten får semesterlön enligt semesterlagen (1977:480) och, enligt 15 § samma lag, kan begära att dag då han eller hon inte kan arbeta på grund av sjukdom inte ska räknas som semesterdag.
2. Ledighet under studietid för vilken oavkortade löneförmåner lämnas.
3. Ledighet under tid då den försäkrade får ersättning för att delta i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF).
4. Ledighet för ferier eller motsvarande uppehåll för lärare som är anställda inom utbildningsväsendet.

4.7 Nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom

SmL och LML är bara tillämpliga för den som bär på eller kan antas bära på en smittsam sjukdom utan att ha en sjukdom som sätter ner arbetsförmågan enligt 46 kap. 3 § 1 SFB. Den som har nedsatt arbetsförmåga på grund av en smittsam sjukdom har rätt till sjuklön enligt lagen (1991:1047) om sjuklön (SjLL) eller sjukpenning enligt 27 kap. SFB.

Metodstöd

När du som handläggare tar emot en ansökan om smittbärrpenning, och det framgår att smittbärrare kan ha nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom ska du kontakta honom eller henne och utreda arbetsförmågan.

Om det visar sig att den försäkrade är arbetsoförmögen till minst en fjärdedel på grund av sjukdom har han eller hon inte rätt till smittbärrpenning till den delen. Då kan den försäkrade ansöka om sjukpenning.

Om den försäkrade har en anställning informerar du den försäkrade om att arbetsgivaren i normalfallet ska svara för sjuklön under de första 14 dagarna i sjukperioden. Den försäkrade ska därför sjukanmäla sig till sin arbetsgivare.

Om den försäkrade är arbetslös, egenföretagare, föräldraledig eller inte omfattas av reglerna för sjuklön ska du identifiera vilken dag som Försäkringskassan fick impuls om anmälan om sjukdomsfallet. T.ex. är läkarintyget att anse som en sjukanmälan. Denna sjukanmälan ska registreras så att den försäkrade kan ansöka om sjukpenning via självbetjäningstjänsten eller få en ansökan om sjukpenning utskickad.

Det omvända kan inträffa dvs. att den försäkrade har ansökt om sjukpenning och Försäkringskassan har beslutat att han eller hon inte har rätt till sjukpenning eftersom arbetsförmågan inte är nedsatt. Då är det rätten till smittbärrpenning som nu ska prövas om smittbäraren ansöker om den förmånen.

5 Beräkning av smittbärrpenning

Efter att man har bedömt om smittbäraren måste avstå från förvärvsarbete och vilken förmånsnivå som smittbärrpenning kan lämnas på, ska ersättningens storlek beräknas. Det här kapitlet handlar om beräkningen av smittbärrpenning.

5.1 Grundläggande bestämmelser för beräkning av smittbärrpenning

Hur smittbärrpenning ska beräknas framgår av 46 kap. 14 § SFB för den som är försäkrad för sjukpenning.

46 kap. 14 § SFB

Smittbärrpenning lämnas med ett belopp som motsvarar den försäkrades sjukpenning på normalnivån enligt 28 kap.

Smittbärrpenningen beräknas alltså enligt samma principer som sjukpenning enligt 28 kap. SFB. Det innebär att smittbärrpenningen ska arbetstidsberäknas eller kalenderdagsberäknas. (28 kap. 2 § SFB)

Kalenderdagsberäknad smittbärrpenning lämnas för alla dagar i veckan oavsett om den försäkrade skulle ha utfört förvärvsarbete eller inte. Arbetstidsberäknad smittbärrpenning lämnas bara för timmar eller dagar när den försäkrade skulle ha förvärvsarbetat (28 kap. 3 § SFB). Dock har den försäkrade bara rätt till smittbärrpenning under den tid som han eller hon måste avstå från förvärvsarbete på grund av smittan (46 kap. 5 §).

5.2 Beräkningsunderlag allmänna bestämmelser

Smittbärrersättning beräknas på ett underlag som motsvarar 80 procent av den försäkrades SGI sedan denna har multiplicerats med talet 0,97 (46 kap. 14 § och 28 kap. 7 § SFB).

Även den som inte är försäkrad för sjukpenning kan få smittbärrpenning. Se avsnitt 5.7, Inte sjukpenningförsäkrad

5.2.1 Beräkningsunderlag vid sjuklön

Om en arbetsgivare ska svara för sjuklön samma dag som smittbärrersättning betalas ut, ska smittbärrersättningen storlek beräknas på en SGI som inte omfattar anställningsförmåner från den arbetsgivaren. Årsarbetstiden beräknas på antal timmar i förvärvsarbete hos arbetsgivare som inte ska svara för sjuklön. (46 Kap. 14 § och 28 kap. 8 § SFB)

Se vidare om beräkningsunderlag vid sjuklön i vägledningen (2015:1).

5.2.2 Beräkningsunderlag för familjehemsförälder

För den som får ersättning för att vara familjehemsförälder för tid som han eller hon också har rätt till smittbärrarpenning, ska smittbärrarpenningens storlek och årsarbets-tiden beräknas på en SGI respektive ett beräknat antal timmar i förvärsarbete som inte omfattar ersättningen för att vara familjehemsförälder (46 kap. 14 § och 28 kap. 9 § SFB).

Se vidare om beräkningsunderlag för familjehemsförälder i vägledningen (2015:1).

5.3 Smittbärrarpenning till anställda

Smittbärrarpenningen arbetstidsberäknas under de första 14 dagarna om smittbärraren är anställd och har en SGI som helt eller delvis grundas på anställning (46 kap. 14 § och 28 kap. 5 §).

Bestämmelsen om arbetstidsberäknad smittbärrarpenning innebär att den försäkrade inte har rätt till smittbärrarpenning för lediga dagar. Men det finns undantag i 46 kap. 13 § SFB. Se avsnitt 4.6.2 Tid som likställs med förvärsarbete.

Från dag 15 ska smittbärrarpenningen kalenderdagsberäknas (28 kap. 4 § SFB).

Om smittbärraren har SGI av både anställning och annat förvärsarbete som egen företagare eller uppdragstagare arbetstidsberäknas smittbärrarpenningen till den del smittbärraren har SGI av anställning och kalenderdagsberäknas till den del som han eller hon har SGI av annat förvärsarbete (46 kap. 14 § och 28 kap. 5 § andra stycket SFB).

Se vidare om beräkning i vägledningen (2015:1).

5.3.1 Jourtid

Arbetstidsberäknad smittbärrarpenning under de första 14 dagarna lämnas inte för jourtid eftersom smittbärraren inte skulle ha utfört någon arbetsprestation. Jourtiden räknas alltså inte in de timmar som smittbärraren skulle ha arbetat.

Jourtid räknas heller inte in i årsarbetstiden. Se vidare i vägledningen (2004:5) och i vägledningen (2015:1).

5.4 Smittbärrarpenning till helt eller delvis arbetslös

För den som är helt eller delvis arbetslös ska smittbärrarpenningen beräknas per kalenderdag (46 kap. 14 § och 28 kap. 6 § 1 SFB). Det innebär att smittbärrarpenning betalas för alla dagar som den försäkrade måste avstå från förvärsarbete (46 kap. 14 § och 28 kap. 3 § SFB).

Under de första 14 dagarna måste den helt eller delvis arbetslöse smittbärraren vara anmäld som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen och beredd att ta ett erbjudet arbete i en omfattning som svarar mot den tidigare SGI:n för att kunna få smittbärrarpenning. Det går dock att göra undantag från kravet om det skulle framstå som oskäligt (46 kap. 14 § och 28 kap. 6 § tredje stycket SFB). Från dag 15 gäller alltid huvudregeln i 28 kap. 4 § SFB. Sjukpenningen kalenderdagsberäknas då för alla dagar enligt 28 kap. 3 § SFB.

Smittbärrarpenningen för helt eller delvis arbetslösa begränsas till högst 543 kronor per dag från och med den 7 september 2015 (46 kap. 14 § och 28 kap. 11 § SFB).

För tid innan den 7 september är beloppet högst 486 kronor (p. 1 och 2 övergångsbestämmelserna till lagen [2015:453] om ändring i socialförsäkringsbalken).

För en försäkrad som är delvis arbetslös behöver *andelen* arbetslöshet beräknas för att arbetslöshetstaket ska kunna tillämpas. En utförligare förklaring av hur man räknar fram beloppet för kalenderdagsberäknad ersättning finns i vägledningen (2015:1).

En smittbärare som har en intermittent anställning får arbetstidsberäknad smittbärarpenning för de timmar eller dagar som han eller hon skulle ha arbetat (28 kap. 3 § andra stycket SFB). Smittbäraren är att betrakta som anställd enbart de dagar som han eller hon har kommit överens med arbetsgivaren om arbete. Övriga dagar är smittbäraren att betrakta som arbetslös och får kalenderdagsberäknad smittbärarpenning. Detta följer av bestämmelserna om beräkning av sjukpenning i 28 kap. 3 första stycket och 6 § SFB (46 kap. 14 § SFB).

Läs mer om beräkning av ersättning till arbetslösa i vägledningen (2015:1) och om reglerna för SGI-skydd vid förvärvsavbrott i vägledningen (2004:5).

5.5 Deltagare i arbetsmarknadspolitiska program med aktivitetsstöd

Den som är frånvarande från programmet på grund av beslut enligt smittskyddslagen (2004:168) har rätt att behålla aktivitetsstödet eller utvecklingsersättningen vid frånvaro (8 § FAS). En sådan smittbärare får alltså normalt inte smittbärarpenning. Om man arbetar vid sidan av programmet och har studietids-SGI så kan man få smittbärarpenning baserad på den.

5.6 Studerande med studiestöd

En studerande har rätt att behålla studiemedel även om han eller hon som smittbärare måste avstå från utbildningen. (6 kap. 1 § studiestödsförordningen [2000:655])

Om den studerande har ett förvärvsarbete vid sidan om studierna kan han eller hon få smittbärarpenning. Den grundas då enbart på inkomsten av arbetet (46 kap. 14 § och 28 kap. 5 § första stycket 2). Smittbärarpenningen beräknas på samma sätt som för sjukpenning till studerande. Se vidare i vägledningen (2015:1).

5.7 Inte sjukpenningförsäkrad

Smittbärare som inte är försäkrade för sjukpenning kan i vissa fall ändå ha rätt till smittbärarpenning. Det kan exempelvis gälla personer som inte är bosatta eller inte arbetar i Sverige (prop. 1988/89:112, s. 32–33). Detta regleras i 46 kap. 15 och 16 §§ SFB som säger:

46 kap. 15 § SFB

Är smittbäraren inte försäkrad för sjukpenning enligt 6 kap.6 § 3, ska smittbärarpenningen lämnas med det belopp som sjukpenningen skulle ha uppgått till om den sjukpenninggrundande inkomsten hade beräknats med bortseende från bestämmelserna i 25 kap. 3 § andra stycket 1 och 2.

46 kap. 16 § SFB

I de fall som avses i 15 § ska som inkomst av anställning även räknas ersättning för eget arbete från en arbetsgivare som är bosatt utomlands eller som är en utländsk juridisk person, när arbetet har utförts i arbetsgivarens verksamhet utomlands.

Det betyder att det enda kravet för att kunna betala ut smittbärrpenning är att smittbäraren har en inkomst som antas uppgå till minst 24 procent av prisbasbeloppet. Det är dock viktigt att komma ihåg att denna inkomst inte är sjukpenninggrundande. Den kan bara användas när det gäller smittbärrpenning och registreras inte i Försäkringskassans system.

Exempel

Ivan kommer från Ryssland och ska arbeta i Sverige som hantverkare i fem månader. Eftersom arbetet är begränsat till fem månader får han ingen SGI fastställd. Efter att ha arbetat i två veckor blir han avstängd från sitt arbete på grund av beslut enligt SmL. Ivan ansöker om smittbärrpenning. Eftersom hans årsinkomst uppgår till minst 24 procent av prisbasbeloppet beviljar Försäkringskassan smittbärrpenning.

För den som får smittbärrpenning utan att vara sjukpenningförsäkrad ska ersättningen kalenderdagsberäknas. Det framgår av 46 kap. 17 § SFB.

46 kap. 17 § SFB

Smittbärrpenning enligt 15 § ska beräknas per kalenderdag enligt 28 kap. 10 och 11 §§.

6 Samordning m.m.

Det här kapitlet beskriver dels att det finns regler om samordning med andra förmåner som är specifika för smittbärappenning och dels att det finns en regel om sammanträffande av förmåner vid retroaktiv utbetalning i 107 kap. 2 § SFB, som också är tillämplig vid utbetalning av smittbärappenning. Kapitlet beskriver även regler för samordning med lön som vissa offentliganställda kan ha som smittbärare.

6.1 Samordning med andra förmåner

När smittbärappenning betalas ut för samma tid som någon av följande förmåner ska smittbärappenningen minskas med det belopp som den andra förmånen betalas ut med. Det regleras i 46 kap. 18 § SFB.

46 kap. 18 § SFB

Smittbärappenningen ska minskas med följande förmåner i den utsträckning förmånerna lämnas för samma tid:

1. graviditetspenning,
2. föräldrapenningsförmåner,
3. sjuklön eller sådan ersättning från Försäkringskassan som avses i 20 § lagen (1991:1047) om sjuklön,
4. sjukpenning enligt denna balk eller motsvarande äldre lag,
5. rehabiliteringspenning,
6. livränta enligt denna balk eller motsvarande äldre författning på grund av smitta, och
7. närståendepenning.

Det som föreskrivs i första stycket gäller även motsvarande förmån som lämnas till smittbäraren på grundval av utländsk lagstiftning.

6.1.1 Samordning av smittbärappenning med samtidig lön

Om en smittbärare får behålla mer än 10 procent av sin lön för den tid då han eller hon också får smittbärappenning minskas smittbärappenningen. Minskningen ska göras med det belopp som lönen överstiger 10 procent av smittbärarens vanliga lön. (46 kap. 14 § och 28 kap. 19 § SFB)

Om smittbärarens årslön är högre än det så kallade SGI-taket, 8,0 prisbasbelopp, gäller dock andra regler. För den del av lönen som överstiger SGI-taket ska smittbärappenningen minskas med lön som överstiger 90 procent av smittbärarens lön. (46 kap. 14 § och 28 kap. 19 § SFB)

Minskingsreglerna för smittbärarersättning är desamma som för sjukpenning på normalnivå. I vägledningen (2015:1) beskrivs dessa regler utförligare. Där finns också exempel som visar hur minskningen ska beräknas.

För offentligt anställda finns särskilda regler. Läs mer i avsnitt 6.3 Arbetstagare som omfattas av lagen om offentlig anställning.

6.2 Retroaktiv utbetalning för samma tid som en annan förmån har betalats ut

Vid retroaktiva utbetalningar ska Försäkringskassan i vissa fall göra avdrag för tidigare utbetalda ersättningar. Det framgår av 107 kap. 2 § SFB.

107 kap. 2 § SFB

Om Försäkringskassan eller Pensionsmyndigheten har betalat ut en ersättning enligt denna balk till en försäkrad och någon av myndigheterna senare beviljar den försäkrade en annan ersättning enligt balken retroaktivt för samma tid som den tidigare utbetalade ersättningen avser gäller följande. Avdrag på den retroaktiva ersättningen ska göras med det belopp som överstiger vad som skulle ha betalats ut för perioden om beslut om båda ersättningarna hade fattats samtidigt.

Det som föreskrivs i första stycket gäller också när den först utbetalda ersättningen är en sådan ersättning enligt någon annan författning som Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten eller en arbetslöshetskassa fattar beslut om.

Utbetalningen ska alltså bara minskas om de båda förmånerna inte kan beviljas samtidigt eller om de ska samordnas beloppsmässigt om de beviljas samtidigt. Genom att man vid den retroaktiva utbetalningen drar av det belopp som överstiger det totala belopp som den försäkrade skulle ha fått om båda förmånerna hade beslutats samtidigt sker samordningen i efterhand.

Samordningen ska göras med andra ersättningar enligt SFB och även med andra ersättningar som Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten eller en arbetslöshetskassa beslutar om. Det betyder till exempel att man vid retroaktiv utbetalning av sjukpenning måste ta reda på om den försäkrade har fått arbetslöshetsersättning och i så fall med vilket belopp.

Läs mer om sammanträffande av förmåner i vägledning (2005:1) *Utbetalning av förmåner, bidrag och ersättningar*.

6.2.1 Om smittbärrpenning betalas ut för del av dag

Eftersom smittbärrpenning kan betalas ut för del av dag kan den dock i vissa fall betalas ut för samma dag som någon av de ovanstående förmånerna om den inte avser samma tid (46 kap. 3 och 11 §§ SFB).

Exempel

Johans arbetsförmåga är nedsatt till hälften på grund av sjukdom och han får halv sjukpenning. På grund av ett beslut enligt SmL måste han helt avstå från förvärvsarbete. Försäkringskassan beslutar att bevilja Johan halv smittbärrpenning och halv sjukpenning.

6.3 Arbetstagare som omfattas av lagen om offentlig anställning

Arbetstagare som omfattas av lagen om offentlig anställning (LOA) har genom avtal i vissa fall rätt att behålla sin lön om arbetsgivaren på grund av smittorisk förbjuder den anställda att arbeta. Arbetsgivaren ska innan beslutet ha konsulterat en läkare. Dessa personer kan bara få smittbärrpenning till den del som smittbärrpenningen eventuellt är högre än arbetsinkomsten. Det regleras i 46 kap. 19 § SFB.

46 kap. 19 § SFB

Om smittbäraren har inkomst av anställning från en arbetsgivare som avses i 1 eller 2 § lagen (1994:260) om offentlig anställning för tid som avses i 7 §, lämnas smittbärrpenning endast till den del den överstiger inkomsten.

Det gäller anställda hos

- riksdagen och dess myndigheter
- myndigheterna under regeringen
- kommuner
- landsting
- kommunalförbund. (1 och 2 § § LOA)

Exempel

Ulrik är anställd som undersköterska av landstinget. Han har i sitt arbete smittats av MRSA och är helt avstängd från sitt arbete efter ett beslut om avstängning enligt SmL. Enligt ansökan för smittbärrpenning har Ulrik under frånvaroperioden fått lön från sin arbetsgivare. Lönen från arbetsgivaren är 75 kronor lägre per dag än smittbärrpenningen. Smittbärrpenning betalas med 75 kronor per dag.

Exempel

Sara arbetar som köksbiträde på ett äldreboende och har kommunen som arbetsgivare. Hon smittas av salmonella under en utlandsresa och är efter ett beslut enligt SmL avstängd från sitt arbete. Hennes arbetsgivare anser sig inte vara skyldig att betala lön under Saras frånvaro eftersom hon inte omfattas av något avtal om detta. Sara får smittbärrpenning som inte minskas.

7 Resekostnadsersättning

I detta kapitel beskrivs reglerna för bedömningen av rätten till resekostnadsersättning för smittbärare, hur dessa ska tillämpas samt reglerna för beräkning av resekostnadsersättning för smittbärare.

En person kan ha rätt till resekostnadsersättning även om han eller hon inte avstår från förvärvsarbete, omfattas av socialförsäkringen, är svensk medborgare eller folkbokförd i Sverige (prop. 1988/89: 112, s. 35).

7.1 Rätt till resekostnadsersättning för smittbärare

En smittbärare har rätt till skälig ersättning för resekostnader. Det regleras i 46 kap. 20 § SFB.

46 kap. 20 § SFB

En smittbärare har rätt till skälig ersättning för resekostnader i samband med läkarundersökning, hälsokontroll, vård, behandling eller annan motsvarande åtgärd som sker på grund av bestämmelserna i

1. smittskyddslagen (2004:168), eller
2. livsmedelslagen (2006:804) eller föreskrifter som har meddelats med stöd av sistnämnda lag.

Smittbäraren har alltså rätt till skälig resekostnadsersättning så snart det är fråga om en sjukdom som enligt SmL är allmänfarlig eller ett beslut enligt LML.

En försäkrad har rätt till ersättning för resekostnader enligt 46 kap. 20 § SFB även om resan inte är föranledd av ett beslut enligt SmL eller LML. Det kan handla om en läkarundersökning eller hälsokontroll som smittbäraren genomgår för att klarlägga om han eller hon är smittad av allmänfarlig sjukdom eller har en sjukdom, en smitta, ett sår eller annan skada som kan göra livsmedel som han eller hon hanterar otjänligt till människoföda. (Prop. 1988/89:112, s. 35)

Det går inte att få ersättning från det allmänna mer än en gång för samma resa. Det regleras i 46 kap. 21 § SFB.

46 kap. 21 § SFB

Ersättning enligt 20 § lämnas inte till den del ersättning för resan kan lämnas enligt

1. andra bestämmelser i denna balk,
2. någon äldre författning som motsvarar bestämmelserna i 39–43 kap., eller
3. bestämmelser i någon annan författning om ersättning av allmänna medel för sjukresor och sjuktransporter.

Resekostnadsersättning för smittbärare betalas alltså inte ut till den som får reseersättning enligt någon annan bestämmelse i SBF eller enligt bestämmelser i någon annan författning om ersättning av allmänna medel för sjukresor och sjuktransporter.

7.2 Vad är skälig resekostnadsersättning?

Enligt 46 kap. 20 § ska det vara fråga om skälig ersättning för resekostnaderna. En bedömning av vad som är skälig ersättning för resekostnader ska göras i varje enskilt fall. Hänsyn ska då tas till syftet med lagarna, det vill säga att förhindra smittspridning. Om det gäller en allmänfarlig sjukdom är det i regel olämpligt att använda allmänna kommunikationsmedel (prop. 1988/89:112, s. 35–36). Det innebär att smittbäraren kan få ersättning för resor med till exempel egen bil eller taxi ersatta även om kollektivtrafik vore ett billigare alternativ.

Exempel

Henrik kommer hem från Asien och misstänker att han har salmonella. Han kör till närmaste sjukhus för att genomgå en undersökning. Läkaren konstaterar dock att Henrik inte är smittad av salmonella.

Dagen efter läkarundersökningen lämnar Henrik in en ansökan om resekostnadsersättning för smittbärare till Försäkringskassan. Till sin ansökan bifogar Henrik ett intyg som styrker att läkarundersökningen varit föranledd av en misstanke om allmänfarlig smitta. Försäkringskassan beviljar ersättning för den extra kostnad som Henrik har för att besöka sjukhuset.

Exempel

En flyktingfamilj bor på en flyktingförläggning i avvaktan på beslut från Migrationsverket. Fadern och dottern i familjen misstänks ha tuberkulos och hela familjen kallas därför till sjukhuset för undersökning. Familjen får ett intyg av vårdgivaren som styrker att undersökningen skett med stöd av SmL. Försäkringskassan betalar ersättning för familjens resa till och från sjukhuset.

Resekostnader ersätts utan avdrag för karensbelopp (prop. 1988/89:112, s. 35).

Vilket belopp som är skälig ersättning finns inte definierat. Försäkringskassan kan dock ha som inriktning att skälig ersättning för resa med egen bil är enligt bestämmelserna i 7 § förordningen (1991:1321) om rehabiliteringsersättning. Vid högre anspråk behöver man göra en prövning av om det är en skälig kostnad. Kostnad för taxi är oftast skälig.

Ersättning kan också betalas ut för eventuella merkostnader, som parkeringsavgifter, broavgifter och trängselskatt.

Källförteckning

Internationella överenskommelser om social trygghet

Fördraget om den Europeiska unionens funktionssätt

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) 987/2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen

Rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen

Rådets förordning (EEG) nr 574/72 av den 21 mars 1972 om tillämpning av förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen.

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) 852/2004 om livsmedelshygien.

Lagar

Förvaltningslag (2017:900)

Socialförsäkringsbalken (2010:110)

Livsmedelslagen (2006:804)

Smittskyddslagen (2004:168)

Inkomstskattelagen (1999:1229)

Lagen (1994:260) om offentlig anställning

Lagen (1991:1047) om sjuklön

Förordningar

Studiestödsförordningen (2000:655)

Förordningen (1991:1321) om rehabiliteringsersättning

Förordning (1982:366) om utbetalning av dag ersättning från Försäkringskassan

Föreskrifter

Försäkringskassans föreskrifter FKFS (2010:4) om sättet och tiden för utbetalning av vissa socialförsäkringsförmåner m.m.

Förarbeten

Prop. 2017/18:1 Budgetproposition för 2018

Proposition 2014/15:99 med förslag om ändrat belopp till arbetslösa.

Proposition 1988/89:112 med förslag till ny lag om ersättning till smittbärare.

Vägledningar

Vägledning 2017:1 Övergripande bestämmelser i SFB, unionsrätten och internationella avtal

Vägledning 2015:1 Sjukpenning, rehabilitering och rehabiliteringsersättning

Vägledning 2005:3 Återkrav

Vägledning 2004:7 Förvaltningsrätt i praktiken

Vägledning 2004:5 Sjukpenninggrundande inkomst- och årsarbetstid

Vägledning 2001:7 Omprövning, ändring och överklagande av Försäkringskassans beslut

Vägledning 2001:6 Tillfällig föräldrapenning

Interna styrdokument

Försäkringskassans arbetsordning (2005:1)

Försäkringskassans riktlinjer (2005:5) Diarieföring

Försäkringskassans riktlinjer (2005:14) Att skriva kommuniseringsbrev och beslutsbrev i Försäkringskassan

Bilaga 1

Allmänfarliga och samhällsfarliga sjukdomar

Allmänfarliga sjukdomar:

- campylobacterinfektion
- difteri
- fågelinfluensa (H5N1)
- infektion med enterohemorragisk E.coli (EHEC)
- giardiainfektion
- gonorré
- hepatit A–E
- hivinfektion
- infektion med HTLV I eller II
- klamydiainfektion
- kolera
- infektion med meticillinresistenta gula stafylokker (MRSA)
- mjältbrand
- paratyfoidfeber
- pest
- infektion med pneumokocker med nedsatt känslighet för penicillin G
- polio
- rabies
- salmonellainfektion
- shigellainfektion
- smittkoppor
- syfilis
- tuberkulos
- tyfoidfeber
- virala hemorragiska febrar exkl. denguefeber och sorkfeber (nephropathia epidemica)

Samhällsfarliga sjukdomar:

- smittkoppor
- svår akut respiratorisk sjukdom (SARS)
- infektion av ebolavirus (en viral hemorragisk feber)